

Udkast til Kommissorie for

PROGRAM FOR LANDSBYUDVIKLING i Hedensted Kommune

HEDENSTED
KOMMUNE

Indhold

- Baggrund og afsæt
- Program for landsbyudvikling
- Programmets indsatser
- Organisering og tidsplan

Baggrund og afsæt

Kommissorie for
Program for landsbyudvikling

Planstrategi 2023

I Planstrategi 2023 peger Kommunalbestyrelsen på Landsbyudvikling som et af de fire vigtige temaer, der skal arbejdes med i denne kommunalbestyrelsesperiode:

- Boliger
- **Landsbyer**
- Turisme og natur
- Erhverv

Planstrategien forventes vedtaget i juni 2023.

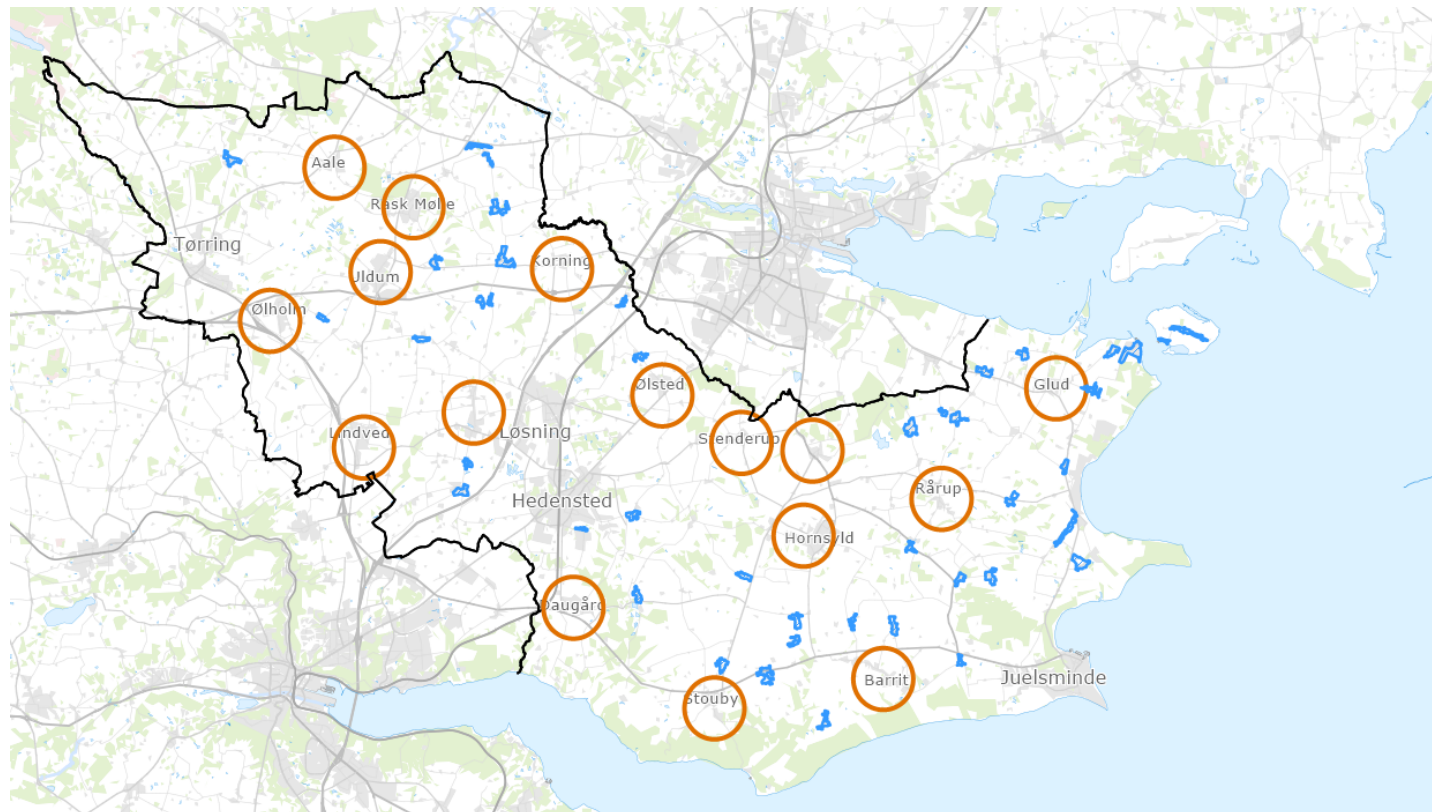
På baggrund heraf har forvaltningen udarbejdet nærværende oplæg til, hvordan Hedensted Kommune kan arbejde med landsbyudvikling fremadrettet. Oplægget fungerer som et kommissorie.

Program for landsbyudvikling

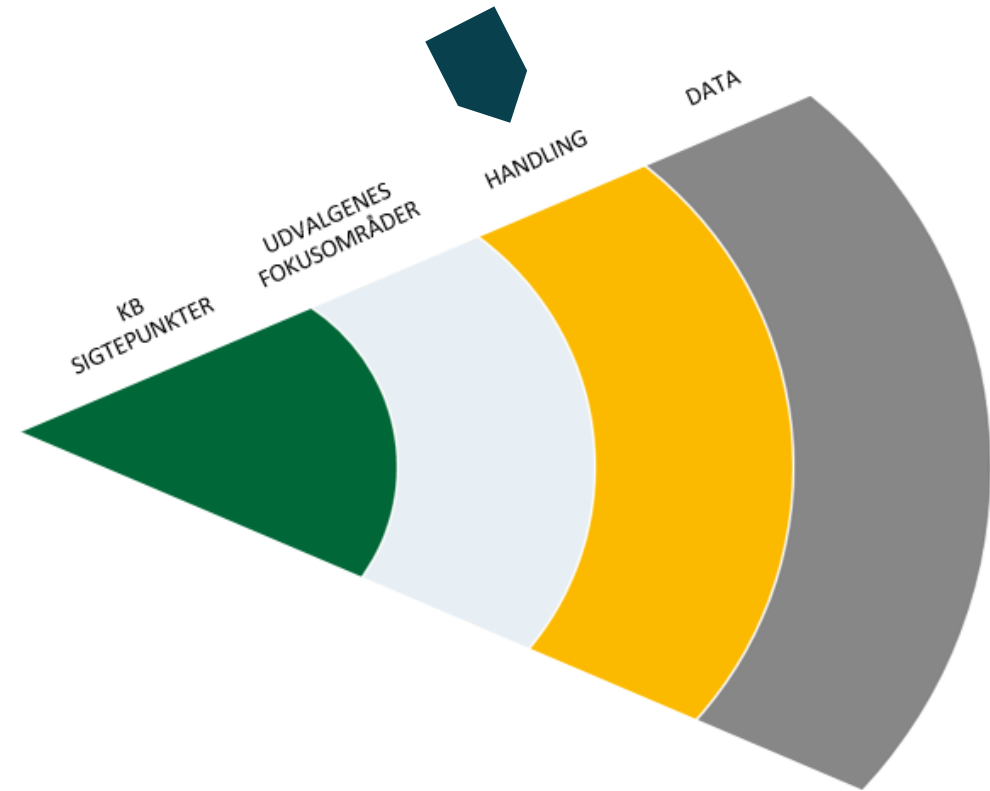
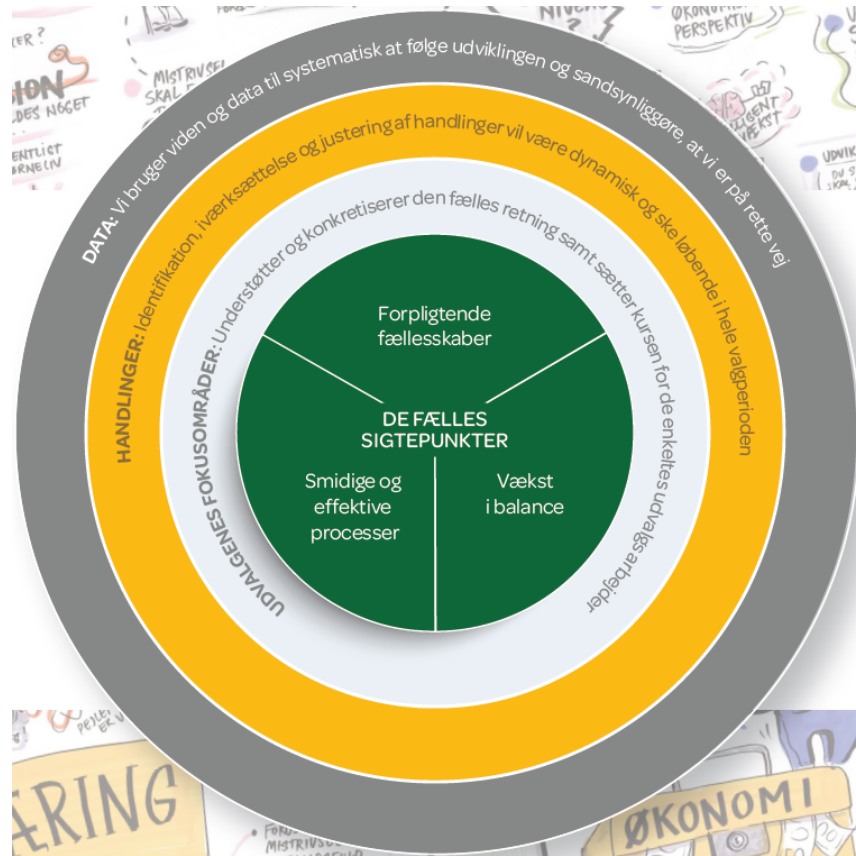
Programmet er en samling af de indsatser, der bidrager til den **fysiske udvikling**.

Programmet vedrører kommunens:

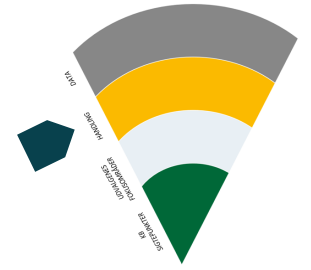
- **Landsbyer** (blå markering)
- **Lokalbyer** (orange markering)

Program for landsbyudvikling – en handling

Sådan handler vi...

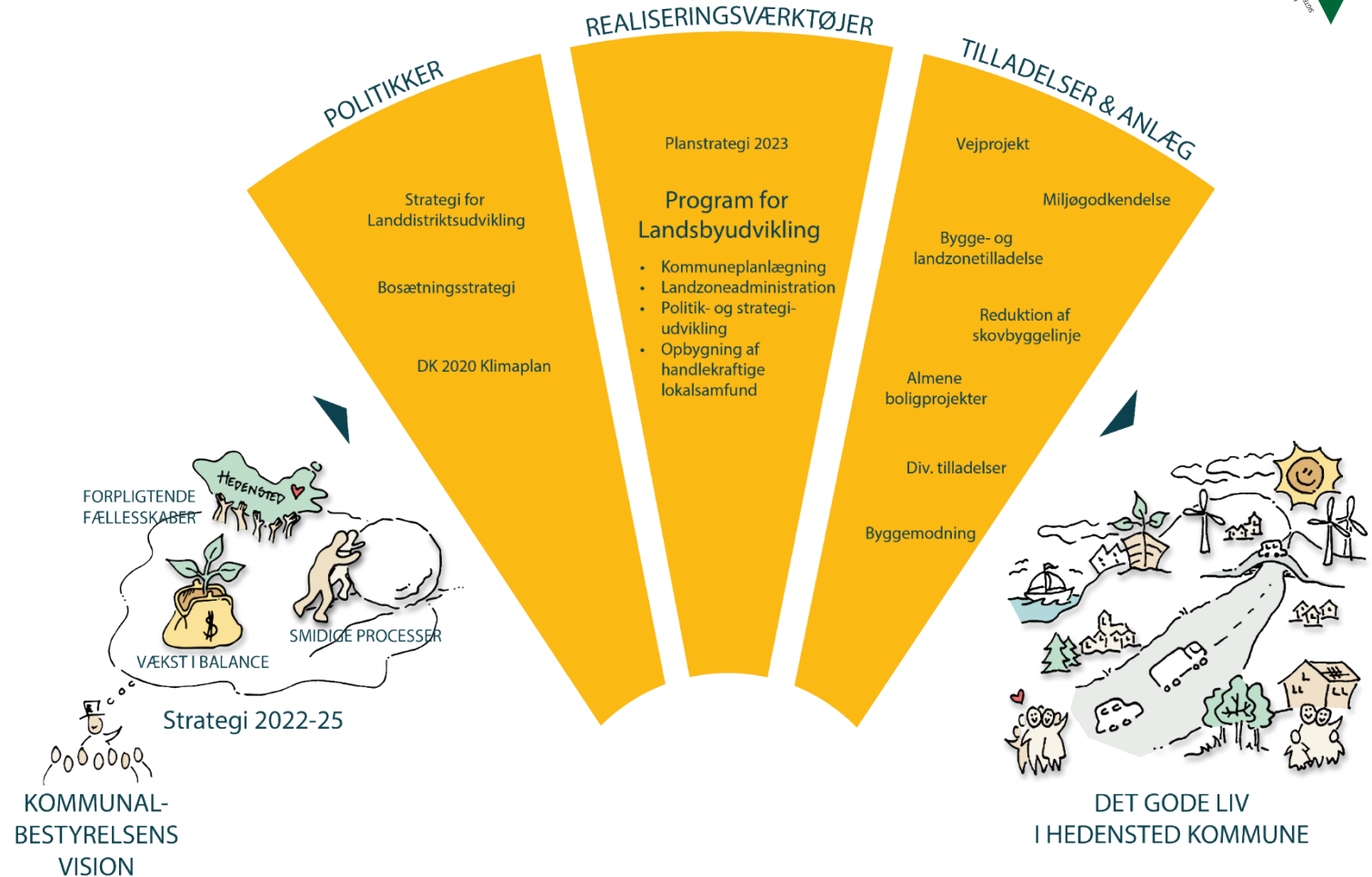

Program for landsbyudvikling er et realiseringsværktøj, der skal bidrage til at realisere Kommunalbestyrelsens vision, strategi og politikker.

Programmet tager blandt andet afsæt i Kommunalbestyrelsens:

- Strategi 2022-2025 - "Sammen om Hedenstederne"
- Bosætningsstrategi, 2023
- Strategi for landdistriktsudvikling, 2019
- DK 2020 Klimaplan

Programmets indsatser følges op af konkrete tilladelser og anlægsprojekter, som er sidste led i realisering af Kommunalbestyrelsens vision om "Det gode liv i Hedensted Kommune".

Bosætningsstrategi og landsbyudvikling

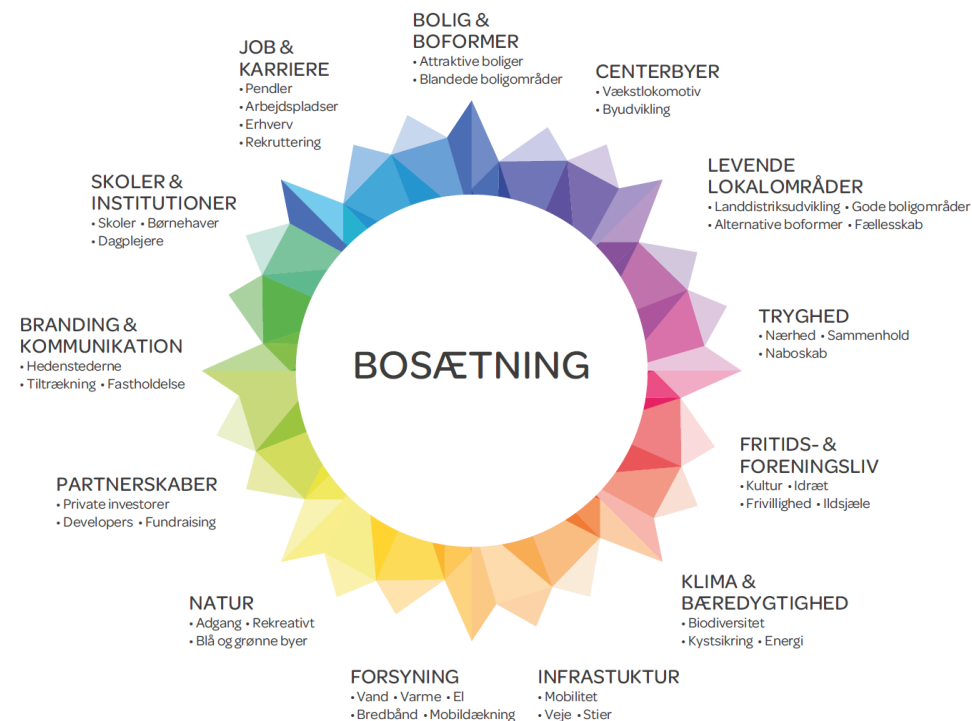
Bosætningsstrategiens vision

Udpluk, der relaterer sig til landsbyudvikling

- **Danmarks bedste sted at bo** – Alle steder i kommunen.
- **Flere Bundlinjer** - Bosætning i balance skal understøtte lokale fællesskaber, udvikle vores levende lokalområder og sikre nærhed til servicetilbud og hinanden. Bosætning skal understøttes og udvikles i hele kommunen.
- **Vi er ikke som alle de andre** – Kvalitet og fællesskaber kommer før den høje vækst.
- **Levende Lokalområder** - En decentral kommune, hvor det ikke er målet at samle alt. Vi tror på, at vi kan skabe gode steder at bo og leve i alle kroge af vores kommune. Derfor har udvikling og særligt bosætning i vores lokalområder høj prioritet. Vores lokalområder skal ikke nødvendigvis vokse alle sammen, men de skal udvikle sig og blive bedre steder at bo. Det er afgørende, at denne udvikling sker i tæt samarbejde med lokalområdet, så vi sikrer de lokale kvaliteter og styrker det lokale fællesskab.
- **Nærhed til det der betyder noget** - Blandede boligområder, som skaber muligheden for at kunne blive boende i sit lokalområde igennem livets forskellige faser.

Bosætningshjulet

Alt det, der er afgørende for, at vi lykkes med lokal udvikling

Hvad bygger vi videre på?

Vi bygger videre på igangværende og nyligt afsluttede indsatser, heriblandt:

- **[Strategisk Planlægning for Landsbyer \(Kommuneplan 2021-2033\)](#)**
16 Kortlægninger der formidler 15 landsbyers lokale styrker, udfordringer og potentialer, samt kigger på tværs af kommunen. Et fælles overordnet mål for landsbyernes udvikling og en ambition om strategisk og handlingsorienteret samarbejde mellem lokalsamfund og kommune om fremtidig landsbyudvikling.
- **[Lokale udviklingsplaner](#)** - Fem nye LUP'er samt en række andre.
- **[Hedenstederne.dk](#)** - Platform henvendt til tilflyttere, der beskriver kommunens lokalområder.
- **Lokalsamfundsprofiler** - Tværgående, datainformerende refleksioner om, hvordan lokalsamfundet har det, og hvad der kendetegner det. (Udvikles løbende i Læring)
- **Organisering omkring Det Fælles Landdistriktsråd og organisering omkring lokalråd**
I Hedensted Kommune bliver puljemidlerne til landdistriktsudvikling forvaltet af Det Fælles Landdistriktsråd. Landdistriktsrådet virker efter vedtægter og en Landdistriktsstrategi og består af 9 medlemmer – 8 valgt fra lokalråd og 1 kommunalbestyrelsesmedlem. Rådet refererer til Udvalget for Fællesskab.
- **Lokalkontaktordningen**
Ordningens hensigt er at understøtte udvikling lokalt. I landsbyerne er det landdistriktskoordinatoren der i første omgang er lokalkontakt. Men alt efter udviklingsprojektets omfang vurderes det, om andre skal inddrages eller om rollen i en periode kan overdrages til mere relevante fagpersoner.
- **Lokalt funderede projekter**

Program for landsbyudvikling

Kommissorie for
Program for landsbyudvikling

Program for landsbyudvikling

Der arbejdes i forvejen med landsbyudvikling inden for forskellige fagfelter i forvaltningen - som individuelle indsatser. Forvaltningen foreslår, at Hedensted Kommune fremadrettet arbejder med landsbyudvikling som et program.

Et program er en samling af indsatser, der:

- Har samme overordnede formål og tilgang
- Er tids- og ressourcemæssigt uafhængige af hinanden
- Kan have forskellig organisering (både politisk og administrativt)

Ved at samle indsatserne i et program kan vi:

- Have et strategisk og langsigtet fokus på landsbyudvikling
- Opnå et overblik over igangværende og fremtidige indsatser
- Koordinere indsatserne, sikre fælles retning og ensartet tilgang
- Skabe synergi mellem indsatserne
- Sikre at fokus er rettet mod de indsatser, der skal til, for at nå i mål med den ønskede landsbyudvikling

Program for landsbyudvikling

Forvaltningen anbefaler, at program for landsbyudvikling i denne kommunalbestyrelsesperiode har følgende indsatser og formål:

Indsatser:

Kommuneplanlægning

Landzoneadministration

Politik- og strategiudvikling

Opbygning af handlekraftige lokalsamfund

Formål:

At realisere Kommunalbestyrelsens mål om at skabe **vækst og bosætning i balance**, samt sikre **liv og aktive, forpligtende fællesskaber** i kommunens Landsbyer

Vores tilgang

For at sikre sammenhæng mellem indsatserne foreslår forvaltningen, at Kommunalbestyrelsen på tværs af indsatserne bruger følgende tilgang til landsbyudvikling:

- **LOKALE KVALITETER**

Vi har blik for, at hvert lokalsamfund og hver landsby kan noget forskelligt - og skal udvikle sig forskelligt. Med afsæt i lokale kvaliteter og styrker.

- **BYNETVÆRK**

Vi betragter alle landsbyer som del af et bynetværk, hvor landsbyernes forskellige kvaliteter supplerer hinanden og bidrager til at løfte udviklingen i et større geografisk område.

- **HANDLEKRAFTIGE LOKALSAMFUND**

Vi understøtter udvikling af handlekraftige lokalsamfund, der selv vil og kan tage ansvar for den lokale udvikling. Vi har i den sammenhæng fokus på partnerskaber, hvor der er klarhed omkring, hvordan hver part bidrager til den fælles opgave omkring landsbyudvikling.

- **VARIGE, KOORDINEREDE OG FORANKREDE INDSATSER**

Vi ved, at god landsbyudvikling tager tid. Vi har derfor det lange lys på og går efter at finde de rigtige og bæredygtige løsninger, baseret på kvalitet og fællesskab.

Programmets indsatser

Kommuneplanlægning

Landzoneadministration

Politik- og strategiudvikling

Opbygning af handlekraftige lokalsamfund

Kommissorie for
Program for landsbyudvikling

Indsats: Kommuneplanlægning

- Indsatsen er politisk forankret i **Udvalget for Vækst & Klima**.
- Kommuneplanen er opdelt i hovedstruktur, retningslinjer og rammer.
- Figuren viser med grønt de elementer, der kan indeholdes i Kommuneplantillæg for Landsbyer.
- Kommuneplantillæg for Landsbyer kan igangsættes i juni 2023.

Hovedstruktur

Kommunalbestyrelsens visioner, mål og handlinger for hvert lokalområdes fremtidige udvikling

Retningslinjer

Hvordan Hedensted Kommune i den enkelte sagsbehandling forholder sig til forskellige overordnede emner indenfor landsbyudvikling

Rammer (byzone)

Fysisk afgrænsning samt overordnede bestemmelser for at opføre bygninger, anvende arealer med videre.

Rammer (landzone)

Fysisk afgrænsning samt overordnede bestemmelser for at opføre bygninger, anvende arealer med videre.

Indsats: Kommuneplanlægning

Hovedstruktur

Kommunalbestyrelsens visioner, mål og handlinger for hvert lokalområdes fremtidige udvikling

Retningslinjer

Hvordan Hedensted Kommune i den enkelte sagsbehandling forholder sig til forskellige overordnede emner indenfor landsbyudvikling

Rammer (byzone)

Fysisk afgrænsning samt overordnede bestemmelser for at opføre bygninger, anvende arealer med videre.

Rammer (landzone)

Fysisk afgrænsning samt overordnede bestemmelser for at opføre bygninger, anvende arealer med videre.

Fælles retning

Lokalsamfund og Hedensted Kommune vil i samarbejde identificere og beskrive en fælles retning for hvert lokalområde.

Den fælles retning er den udviklingsretning, som både lokalsamfund og kommune vil arbejde for.

Ved at finde frem til en fælles retning lægges grundstenen til, at lokalsamfund og kommune i et forpligtende fællesskab kan arbejde i samme retning om den fremtidige landsbyudvikling.

Beskrivelsen vil for hvert lokalområde tage afsæt i lokale kvaliteter og styrker, men vil også hæve blikket og se lokalsamfundets potentialer i kontekst af et større bynetværk.

Indsats: Kommuneplanlægning

Hovedstruktur

Kommunalbestyrelsens visioner, mål og handlinger for hvert lokalområdes fremtidige udvikling

Retningslinjer

Hvordan Hedensted Kommune i den enkelte sagsbehandling forholder sig til forskellige overordnede emner indenfor landsbyudvikling

Rammer (byzone)

Fysisk afgrænsning samt overordnede bestemmelser for at opføre bygninger, anvende arealer med videre.

Rammer (landzone)

Fysisk afgrænsning samt overordnede bestemmelser for at opføre bygninger, anvende arealer med videre.

Revision af gældende retningslinjer vedrørende landsbyudvikling

Revisionen kan blandt andet omhandle retningslinjer for landsbyer og landzone, kulturmiljøer, kulturhistoriske bevaringsværdier, landsbykataloger med videre.

Formålet er at sikre, at retningslinjer som bruges i den enkelte sagsbehandling er hensigtsmæssige i forhold til den udvikling, Kommunalbestyrelsen ønsker.

Indsats: Kommuneplanlægning

Hovedstruktur
Kommunalbestyrelsens visioner, mål og handlinger for hvert lokalområdes fremtidige udvikling

Retningslinjer
Hvordan Hedensted Kommune i den enkelte sagsbehandling forholder sig til forskellige overordnede emner indenfor landsbyudvikling

Rammer (byzone)
Fysisk afgrænsning samt overordnede bestemmelser for at opføre bygninger, anvende arealer med videre.

Rammer (landzone)
Fysisk afgrænsning samt overordnede bestemmelser for at opføre bygninger, anvende arealer med videre.

Rammeændringer i landsbyer

Rammeændringer er mindre udvidelser af en rammes afgrænsning. Indenfor en landsbyramme er det nemmere at opnå en landzonetilladelse til for eksempel mikrofortætning.

Formålet er at imødekomme konkrete ønsker til udvikling samt sikre mulighed for udvikling på den lange bane i landsbyer.

Udlægning af nye boliggrammer i byzonebyer og fremtidige byzonebyer (Kommuneplantillæg for Boliger er under udarbejdelse).
Anden fremtidig kommuneplanlægning (Erhverv, energianlæg med videre).
Formålet er at sikre mulighed for udvikling i lokalbyer.

Indsats: Landzoneadministration

Indsatsen er politisk forankret i **Udvalget for Teknik & Miljø**.

I landsbyer (landzone) tager landzoneadministrationen stilling til, om der må foretages udstykning, opføres ny bebyggelse eller ske ændring i anvendelsen af bestående bebyggelser og ubebyggede arealer.

Forvaltningen anbefaler, at der udarbejdes en forvaltningspraksis for landzoneadministration.

Praksissen:

- Har tæt sammenhæng til revidering af retningslinjer og rammer i Kommuneplantillæg for Landsbyer
- Skal sikre smidige processer omkring landzonesagsbehandling
- Skal sikre sammenhæng og gennemsikuelighed mellem kommuneplanen og den måde den forvaltes på

Indsats: Politik- og strategiudvikling

Indsatsen er politisk forankret i **Udvalget for Fællesskab** og **Udvalget for Vækst & Klima**.

Indsatsen handler om at omdanne politikker og strategier til konkrete handlinger og aktiviteter, der bidrager til udvikling og vækst i landsbyerne.

Indsatsens indhold:

- Udvikling af retningsgivende politikker og strategier – f.eks. Bosætningsstrategi, ny strategi for landdistriktsudvikling, kulturstrategi, Outdoor-strategi, Projekt Længe Leve Horsens Fjord m.fl.
- Omsætte politik og strategi til handlinger og aktiviteter i landsbyerne
- Udvikling og realisering af partnerskaber og samskabelses-/samarbejds- eller fyrtårnsprojekter

Indsats: Opbygning af handlekraftige lokalsamfund

Indsatsen er primært politisk forankret i **Udvalget for Fællesskab**.

Indsatsen handler om at opbygge lokalsamfundenes kapacitet – socialt, kulturel, økonomisk, symbolsk – til at kunne arbejde med egen udvikling og vækst. Det forudsætter et øget fokus på koordinering på tværs af organisationen og med lokalsamfundene.

Opbygningen af handlekraftige lokalsamfund kommer til udtryk i eksempelvis:

- Tydelig og klar rammesætning for samarbejde mellem lokalsamfund og kommune
- Vidensdeling på netværks-/temamøder, kommunikation og dialog til og med lokalsamfundene, undervisningsforløb
- Understøttelse af foreningslivet i landsbyerne med f.eks. midler fra Det Fælles Landdistriktsråd eller Fritidsudvalget til udviklingsprojekter lokalt
- Rådgivning og sparring om foreningsudvikling som f.eks. nye organiseringsformer, fastholdelse og rekruttering af medlemmer, trænere og bestyrelsesmedlemmer, nye aktiviteter
- Anvendelse af analyser, indsigt og rapporter (f.eks. Lokalsamfunds- og sundhedsprofiler, strategisk planlægning o.l.) til at sætte fokus på civilsamfundsudfordringer på lokalt og kommunalt niveau og løsningen af samme
- Erhvervs-, iværksætter- og detailudvikling
- Branding af lokalområderne
- Sparring omkring fundraising og projektificering

Organisering og tidsplan

Kommissorie for
Program for landsbyudvikling

Politisk organisering

Programmets forskellige indsatser har hver sin politiske organisering. En indsats er forankret i enten Udvalget for Vækst & Klima, Udvalget for Fællesskab eller Udvalget for Teknik & Miljø. Ved opstart af hver indsats vil organisering for indsatsen blive fastlagt.

Udvalg

Det samlede program for landsbyudvikling går på tværs af indsatserne, og derfor skal Udvalget for Vækst & Klima, Udvalget for Fællesskab og Udvalget for Teknik & Miljø alle:

- Anbefale Kommunalbestyrelsen at godkende kommissorie for programmet
- Løbende koordinere programmets indsatser
- Evaluere programmet og komme med anbefalinger til den videre indsats for landsbyudvikling

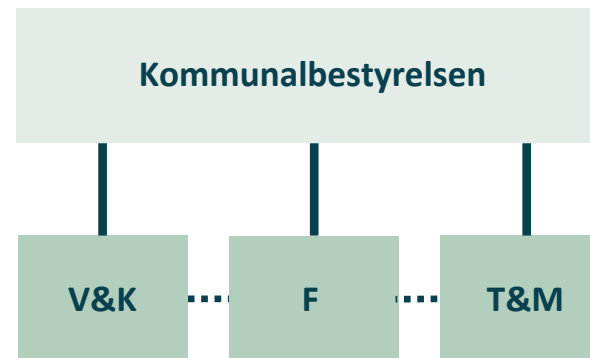
Som udgangspunkt vil hvert udvalg varetage ovenstående opgaver på deres ordinære udvalgmøder. Såfremt der opstår behov for højere grad af koordination mellem udvalgene, kan der arrangeres fælles ekstraordinære udvalgmøder.

Kommunalbestyrelsen

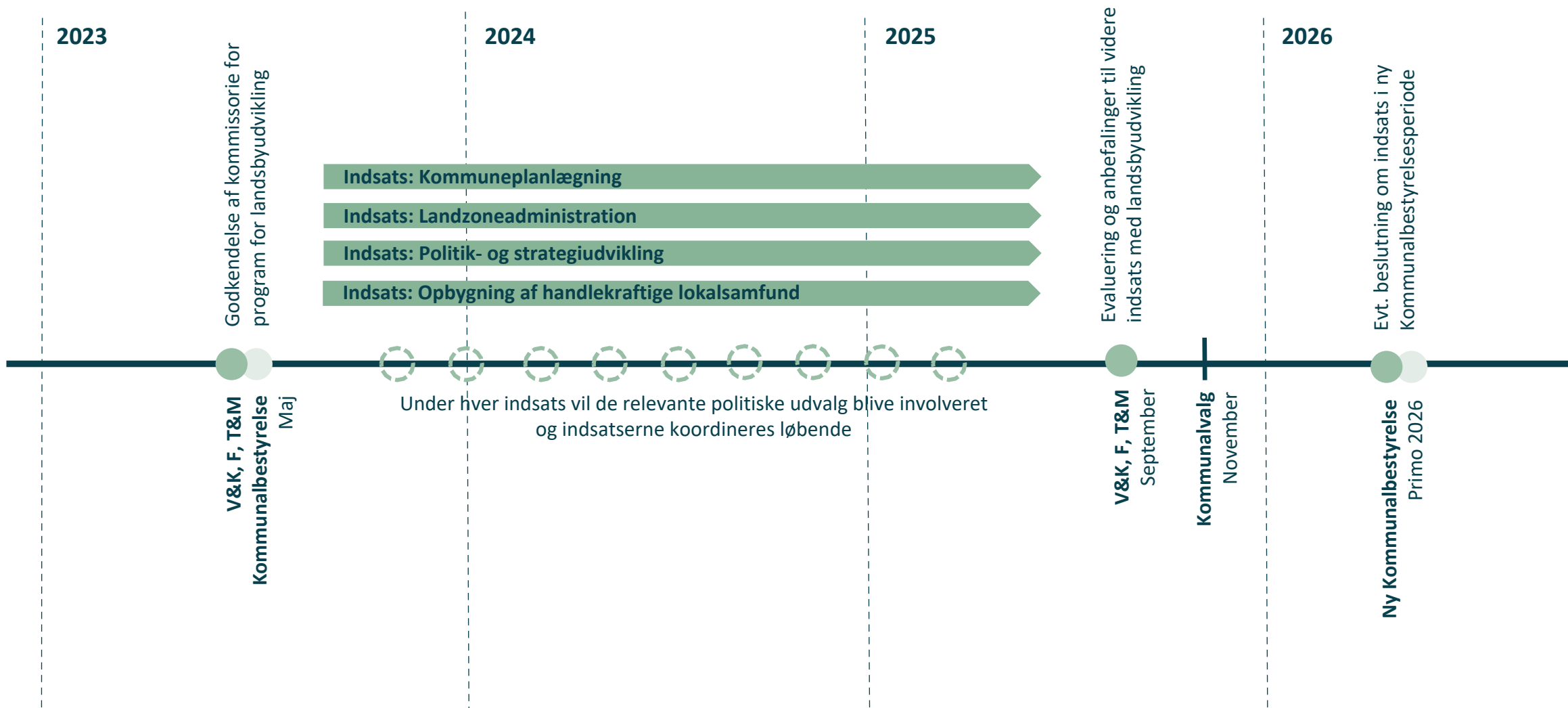
Kommunalbestyrelsen skal:

- Godkende programmets kommissorie

Såfremt der opstår behov for yderligere drøftelser af programmets indsatser i Kommunalbestyrelsen, kan der arrangeres temamøder.

Tidsplan for program

Involvering og kommunikation

Følgende eksterne aktører kan have interesser i forbindelse med landsbyudvikling:

- Borgere i landsbyer
- Lokalråd
- Det Fælles Landdistriktsråd
- Fritidsudvalget
- Klimarådet
- Foreningsliv
- Virksomheder
- Andre interessenter

Involvering af- og kommunikation til eksterne aktører vil ske i forbindelse med arbejdet med de forskellige indsatser når- og i det omfang, det giver mening for den enkelte indsats.

I den forbindelse vil der være fokus på rammesætning og klarhed omkring de forskellige aktørers roller.